

IV

*(Informacje)*INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

KOMISJA EUROPEJSKA

Wytyczne

Pytania i odpowiedzi: przyjęcie aktualizacji statusu blokującego

(2018/C 277 I/03)

Uwaga: w stosownych przypadkach Komisja dokona przeglądu i aktualizacji niniejszych wytycznych, również w przypadku pojawienia się nowych kwestii.

W dniu 7 sierpnia weszło w życie rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2018/1100⁽¹⁾ Zmienia ono załącznik do rozporządzenia Rady (WE) nr 2271/96 z dnia 22 listopada 1996 r. zabezpieczającego przed skutkami eksterytorialnego stosowania ustawodawstwa przyjętego przez państwo trzecie oraz działaniami opartymi na nim lub z niego wynikającymi⁽²⁾ („status blokujący”).

Zmienione rozporządzenie ma natychmiastowe zastosowanie do podmiotów gospodarczych i jest wdrażane i stosowane przez organy i sądy krajowe.

Celem statusu blokującego jest ochrona ustanowionego porządku prawnego, interesów Unii oraz interesów osób fizycznych i prawnych korzystających z praw przysługujących im na mocy Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej przed bezprawnymi skutkami eksterytorialnego stosowania tych przepisów.

Celem niniejszego dokumentu jest przedstawienie wytycznych dotyczących stosowania niektórych przepisów statusu blokującego. Nie obejmuje on wyczerpujący sposób wszystkich przepisów tego aktu prawnego i nie wprowadza nowych zasad. Moc obowiązującą posiada wyłącznie tekst prawny statusu blokującego opublikowany w Dzienniku Urzędowym.

Komisja nadzoruje stosowanie prawa Unii pod kontrolą Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Zgodnie z traktatami wyłącznie Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej może przedstawiać prawnie wiążącą interpretację aktów przyjętych przez instytucje Unii.

SEKCJA 1: KWESTIE OGÓLNE

1. Czym jest status blokujący?

Unia Europejska wprowadziła status blokujący w 1996 r. w odpowiedzi na prawodawstwo Stanów Zjednoczonych (USA) dotyczące sankcji eksterytorialnych wobec Kuby, Iranu i Libii. Stanowi on ważne osiągnięcie w ramach jednolitych działań UE na rzecz zapewnienia ochrony przed bezprawnymi skutkami prawodawstwa eksterytorialnego państw trzecich.

Celem statusu blokującego jest przeciwdziałanie bezprawnym skutkom sankcji eksterytorialnych państw trzecich dla osób fizycznych i prawnych wyszczególnionych w jego art. 11 („podmioty unijne”). Jego głównym zadaniem jest zatem ochrona podmiotów unijnych uczestniczących w legalnym handlu międzynarodowym lub w przepływie kapitału i związanej z tym działalności handlowej z państwami trzecimi zgodnie z prawem unijnym.

Status blokujący ma zastosowanie do prawodawstwa eksterytorialnego wymienionego w jego załączniku („wymienione prawodawstwo eksterytorialne”), które obecnie obejmuje środki USA dotyczące Kuby i Iranu.

⁽¹⁾ Dz.U. L 199 I z 7.8.2018, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 309 z 29.11.1996, s. 1.

Zgodnie z podstawową zasadą statusu blokującego podmioty unijne nie stosują się do wymienionego prawodawstwa eksterytorialnego ani żadnych opartych na nim postanowień, wyroków lub orzeczeń arbitrażowych ze względu na fakt, że UE nie uznaje jego zastosowania do podmiotów unijnych ani jego skutków wobec tych podmiotów (art. 5 akapit pierwszy).

Status blokujący przewiduje także, że podmioty unijne w terminie 30 dni informują Komisję Europejską o wszelkich zdarzeniach wynikających z wymienionego prawodawstwa eksterytorialnego lub opartych na nim lub wynikających z niego działaniach, które mają bezpośredni lub pośredni wpływ na ich interesy gospodarcze lub finansowe (art. 2 akapit pierwszy). Informacje takie składane są bezpośrednio⁽¹⁾ lub za pośrednictwem właściwych organów państw członkowskich. Komisja Europejska informuje o fakcie przekazania informacji właściwe organy państwa członkowskiego, w którym podmiot przekazujący informacje posiada miejsce zamieszkania lub siedzibę (art. 2 ust. 3).

Jeżeli chodzi o osoby prawne, wymóg ten ma zastosowanie do dyrektorów, menedżerów i innych osób odpowiedzialnych za zarządzanie.

2. Kogo obowiązuje status blokujący?

Art. 11 statusu blokującego stanowi, że status ten ma zastosowanie do podmiotów, które Komisja określa w niniejszym dokumencie mianem „podmiotów unijnych”, a mianowicie do:

1. osób fizycznych mających stałe miejsce zamieszkania w Unii oraz będących obywatelami państwa członkowskiego;
2. osób prawnych z siedzibą w Unii;
3. obywateli państw członkowskich prowadzących działalność gospodarczą zarejestrowaną poza Unią i przedsiębiorstw żeglugowych zarejestrowanych poza Unią i kontrolowanych przez obywateli państwa członkowskiego, jeśli statki ich są zarejestrowane w tym państwie członkowskim zgodnie z jego ustawodawstwem⁽²⁾;
4. innych osób fizycznych mających stałe miejsce zamieszkania w Unii, chyba że przebywają one w kraju, którego są obywatelem;
5. innych osób fizycznych w Unii, w tym jej wód terytorialnych i przestrzeni powietrznej oraz statków powietrznych czy jednostek pływających pod jurysdykcją lub kontrolą państwa członkowskiego, działających w ramach uprawnień zawodowych.

Informacje dotyczące sytuacji oddziałów lub jednostek zależnych – zob. pytanie 21.

3. Od kiedy stosuje się status blokujący?

Zaktualizowany status blokujący ma zastosowanie do wszystkich podmiotów unijnych określonych powyżej od dnia jego wejścia w życie tj. od dnia 7 sierpnia 2018 r. W przypadku zobowiązań umownych ma on zastosowanie bez względu na to, czy zostały one zawarte przed powyższą datą wejścia w życie zaktualizowanego statusu blokującego, czy po tej dacie.

4. W jaki sposób status blokujący chroni podmioty unijne?

Status blokujący:

— **Unieważnia na terenie UE skutki wszelkich obcych decyzji, w tym także wyroków sądowych lub orzeczeń arbitrażowych, które wydano w oparciu o wymienione prawodawstwo eksterytorialne lub akty i przepisy przyjęte na ich podstawie (art. 4).**

Oznacza to, że żadna decyzja – administracyjna, sądowa, arbitrażowa lub o innym charakterze – podjęta przez organ państwa trzeciego i oparta na przepisach wymienionych w załączniku do statusu blokującego lub na aktach rozwijających lub wdrażających takie przepisy nie jest uznawana w UE. Analogicznie, nie zostaje wykonana w UE żadna przyjęta na podstawie powyższych aktów decyzja wymagająca np. zastosowania wobec podmiotu unijnego konfiskaty lub kary gospodarczej. Zapewnia to podmiotom unijnym ochronę przed skutkami takich decyzji na terenie Unii.

Organy krajowe, w tym sądy krajowe i arbitrzy, stosują i wdrażają status blokujący, a w szczególności zapewniają pełną zgodność z wyżej wspomnianym obowiązkiem bezpośrednio z niego wynikającym.

⁽¹⁾ Na adres e-mail: relex-sanctions@ec.europa.eu.

⁽²⁾ Art. 1 ust. 2 rozporządzenia Rady (EWG) nr 4055/86 z dnia 22 grudnia 1986 r. stosującego zasadę swobody świadczenia usług do transportu morskiego między państwami członkowskimi i między państwami członkowskimi a państwami trzecimi (Dz.U. L 353 z 17.12.1990, s. 16).

- **Umożliwia podmiotom unijnym uzyskanie odszkodowania z tytułu zastosowania się do wymienionego prawodawstwa eksterytorialnego od osób fizycznych lub prawnych bądź innych podmiotów wyrządzających szkodę (art. 6).**

Oznacza to, że podmioty unijne są uprawnione do dochodzenia odszkodowania z tytułu poniesionych szkód od ich sprawców. Szczegółowe informacje na temat tej możliwości przedstawiono w pytaniach 12–15.

- **Pozwala podmiotom unijnym wystąpić o upoważnienie do zastosowania się do wymienionego prawodawstwa eksterytorialnego w przypadku, gdy brak takiego zastosowania się poważnie naruszyłby interesy ich samych lub UE (art. 5 akapit drugi).**

Oznacza to, że w szczególnych i należyście uzasadnionych przypadkach oraz w ramach odstępstwa od przedmiotowej zasady, Komisja może upoważnić podmioty unijne do działania zgodnie z wymienionym prawodawstwem eksterytorialnym. Szczegółowe informacje na temat tej możliwości przedstawiono w pytaniach 16–20.

5. **Czy status blokujący zobowiązuje podmioty unijne do prowadzenia działalności gospodarczej z Iranem lub Kubą? Jakie stanowisko powinny one zajmować w relacji pomiędzy wymienionym prawodawstwem eksterytorialnym a statusem blokującym?**

Podmioty unijne mogą prowadzić swoją działalność biznesową według własnego uznania zgodnie z prawem UE i obowiązującymi przepisami prawa krajowego. Oznacza to, że przysługuje im swoboda wyboru w kwestii rozpoczęcia, kontynuowania lub zakończenia działalności w Iranie lub na Kubie oraz w kwestii zaangażowania się w działalność w danym sektorze na podstawie dokonanej oceny sytuacji gospodarczej. Celem statusu blokującego jest właśnie zagwarantowanie, aby takie decyzje biznesowe pozostały w sferze wolnego wyboru, tj. aby podmioty unijne nie czuły się zmuszone do ich podejmowania ze względu na wymienione prawodawstwo eksterytorialne, którego prawo Unii nie uznaje za mające do nich zastosowanie.

6. **Dlaczego status blokujący jest obecnie aktualizowany?**

Przyczyną aktualizacji była jednostronna decyzja USA z dnia 8 maja 2018 r. o ponownym zastosowaniu sankcji eksterytorialnych wobec Iranu przy jednoczesnym wycofaniu się ze Wspólnego kompleksowego planu działania (JCPOA), podpisanego w 2015 r. pomiędzy Iranem a Chinami, Francją, Rosją, Zjednoczonym Królestwem, Niemcami, Stanami Zjednoczonymi i Unią Europejską. Zniesienie pewnych sankcji dotyczących Iranu stanowi istotny element tego porozumienia. Ponowne zastosowanie sankcji eksterytorialnych przez USA mogłoby mieć wpływ na podmioty unijne prowadzące legalną działalność gospodarczą z Iranem. Ponowne zastosowanie ma nastąpić od dnia 7 sierpnia 2018 r. i dnia 5 listopada 2018 r.

7. **Co się zmieniło w statusie blokującym?**

Komisja Europejska zaktualizowała załącznik do statusu blokującego w celu rozszerzenia zakresu wymienionego prawodawstwa eksterytorialnego, do którego mają zastosowanie środki ochronne przewidziane w statusie blokującym. Obecnie załącznik obejmuje amerykańskie sankcje eksterytorialne, które w ramach JCPOA Stany Zjednoczone zniosły, lub z których zrezygnowały, a które zostały lub zostaną przywrócone. Należy zauważyć, że obejmuje to również wszelkie działania oparte na nich lub z nich wynikające.

Jeśli chodzi o konkretne przepisy, wymienione prawodawstwo eksterytorialne w załączniku uzupełniono o:

- ustawę „Iran Sanctions Act of 1996”⁽¹⁾,
- ustawę „Iran Freedom and Counter-Proliferation Act of 2012”,
- ustawę „National Defense Authorization Act for Fiscal Year 2012”,
- ustawę „Iran Threat Reduction and Syria Human Rights Act of 2012”, oraz
- rozporządzenie „Iran Transactions and Sanctions Regulations”.

Dla ułatwienia w załączniku przedstawiono streszczenie tych przepisów powyższych ustaw i rozporządzenia, które rodzą bezprawne skutki eksterytorialne. W celu uzyskania pełnego obrazu należy zapoznać się z treścią odnośnych przepisów.

⁽¹⁾ Ustawa ta była już uwzględniona w załączniku od roku 1996. Obecnie jednak załącznik będzie odzwierciedlał jej aktualną treść, z uwzględnieniem zmian wprowadzanych w latach ubiegłych.

8. Czy status blokujący był dotychczas stosowany?

Poczynając od 1996 r., status blokujący jest stosowany głównie w odniesieniu do sankcji eksterytorialnych USA dotyczących Kuby. W 1998 r. Unia i USA podpisały protokół ustaleń, na mocy którego administracja amerykańska zawiesiła stosowanie niektórych przepisów sankcji eksterytorialnych wobec Kuby „*pod warunkiem kontynuowania przez UE i pozostałych sojuszników zintensyfikowanych starań w celu propagowania demokracji na Kubie*”.

9. W jaki jeszcze sposób status blokujący może być pomocny dla podmiotów unijnych?

Status blokujący ma zastosowanie do wszystkich podmiotów unijnych, niezależnie od ich rozmiaru i dziedziny, w której prowadzą działalność.

Oprócz zapewniania środków ochronnych wymienionych w pytaniu 4 status blokujący jest również pomocny jako narzędzie umożliwiające zidentyfikowanie prawodawstwa eksterytorialnego państw trzecich i głównych przepisów tego prawodawstwa, których stosowanie może mieć bezprawne skutki dla podmiotów unijnych. Streszczenie tych przepisów przedstawiono w załączniku. Może się to okazać szczególnie użyteczne dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) ze względu na fakt, że posiadają one bardziej ograniczone zasoby do ustalenia, które akty wymienionego prawodawstwa eksterytorialnego mogą mieć wpływ na ich działalność, i, na przykład, by być w stanie dostarczyć Komisji odpowiednie informacje zgodnie z art. 2 akapit pierwszy (zob. pytanie 1).

10. Kto jest odpowiedzialny za wykonanie statusu blokującego? Czy państwa członkowskie są zobligowane do ścigania wszelkich ewentualnych przypadków naruszenia statusu blokującego?

Organy państw członkowskich są odpowiedzialne za wykonanie statusu blokującego, w tym za przyjęcie i wdrożenie w swoich porządkach prawnych kar za ewentualne naruszenia. Kary takie są określane w prawodawstwie krajowym i z tego względu mogą się różnić pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi. Niezależnie jednak od występujących różnic kary takie muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające (art. 9).

Do państw członkowskich należy również zapewnienie egzekwowania przepisów statusu blokującego, w tym poprzez stosowanie tych kar, wtedy gdy jest to konieczne i właściwe, zgodnie z ich procedurami krajowymi.

11. Na czym polega rola Komisji Europejskiej?

W kontekście statusu blokującego do głównych zadań Komisji Europejskiej należy:

- zmiana wykazu sankcji eksterytorialnych w załączniku do statusu blokującego w drodze aktów delegowanych (art. 1 akapit drugi),
- gromadzenie od podmiotów unijnych informacji dotyczących ewentualnych przypadków stosowania wymienionego prawodawstwa eksterytorialnego (art. 2),
- udzielanie, w szczególnych i należycie uzasadnionych przypadkach, upoważnienia podmiotom unijnym, które muszą całkowicie lub częściowo zastosować się do wymienionych sankcji eksterytorialnych w celu uniknięcia poważnego naruszenia interesów ich samych lub interesów Unii, oraz przyjmowanie kryteriów, w oparciu o które mają być oceniane wnioski (art. 5 akapit drugi w związku z art. 7 lit. b) ⁽¹⁾) w drodze aktów wykonawczych.

Dalsze zadania proceduralne omawiane są w art. 7 lit. a), lit. d) i lit. e) oraz w art. 10.

Jako „strażniczka traktatów” Komisja nadzoruje ponadto prawidłowe i jednolite wdrażanie prawa unijnego, pod kontrolą Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

W celu uzyskania dalszych informacji na temat roli Komisji Europejskiej prosimy o kontakt: relex-sanctions@ec.europa.eu.

⁽¹⁾ Wykonywanie powyższych zadań przez Komisję odbywa się przy wsparciu Komitetu ds. Prawodawstwa o Charakterze Eksterytorialnym, o którym mowa w art. 8 ust. 1 statusu blokującego. W skład Komitetu wchodzi przedstawiciele państw członkowskich.

SEKCJA 2: ODSZKODOWANIE

12. Jakiego rodzaju odszkodowanie mogą uzyskać podmioty unijne?

Zgodnie z art. 6 podmioty unijne są uprawnione do uzyskania „odszkodowania, w tym do zwrotu kosztów prawnych, z tytułu szkód poniesionych [...] w wyniku zastosowania przepisów prawnych określonych w Załączniku lub w wyniku działań opartych na tych przepisach lub z nich wynikających”. Oznacza to zatem, że zakres odszkodowania, o jakie można występować, jest bardzo szeroki, co wynika z przyjętego w statusie blokującym celu zapewnienia ochrony.

13. Od kogo podmioty unijne mogą dochodzić takiego odszkodowania? Czy w celu uzyskania odszkodowania podmioty mogą wnieść powództwo przeciwko władzom USA?

Podmioty unijne mogą dochodzić odszkodowania od „osoby fizycznej lub prawnej, lub od każdego innego podmiotu wyrządzającego szkody, bądź też od osoby działającej w jego imieniu lub w charakterze pośrednika”.

To, kto będzie faktycznym pozwanym, w każdym przypadku uzależnione jest od specyfiki danej sprawy, rodzaju wyrządzonej szkody, osoby lub podmiotu wyrządzającej(-go) szkodę, ewentualnej wspólnej odpowiedzialności za szkodę itp. Decyzję w tej kwestii podejmuje właściwy sąd (zob. pytanie 14). Nie można z góry i w sposób ogólny określić, od kogo będzie dochodzone odszkodowanie.

Treść art. 6 sformułowano jednak bardzo szeroko, a mianowicie obejmuje on nie tylko odpowiedzialne osoby i podmioty, ale także ich przedstawicieli, co zapewnia podmiotom unijnym szerszy zakres ochrony.

14. W jaki sposób można wystąpić o odszkodowanie? Czy Komisja lub władze krajowe będą interweniować na rzecz podmiotów unijnych?

Zgodnie z przepisami art. 6 akapit trzeci odszkodowanie można uzyskać w drodze postępowania sądowego. To, który sąd będzie sądem właściwym, będzie uzależnione od specyfiki danej sprawy, obowiązujących zasad ustalania właściwości, krajowych przepisów o postępowaniu cywilnym itp. Przepisy art. 6 akapit trzeci generalnie dotyczą zasad zawartych w konwencji brukselskiej o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych ⁽¹⁾ (dalej zwanej „konwencją brukselską”).

Ponadto w art. 6 akapit ostatni określono, że odszkodowanie może przybrać formę konfiskaty i sprzedaży majątku, jaki osoba fizyczna, osoba prawna lub podmiot wyrządzające szkodę, ich pośrednicy lub osoby działające w ich imieniu, posiada w Unii, w tym posiadanych przez nią udziałów w spółkach mających siedzibę w Unii. Uzyskanie odszkodowania odbywa się bez uszczerbku dla innych dostępnych środków oraz zgodnie z obowiązującym prawem.

15. Co przewiduje konwencja brukselska?

Status blokujący przyjęto w 1996 r. Odesłanie do konwencji brukselskiej, które figuruje w jego art. 6, należy teraz odczytywać jako odesłanie do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych ⁽²⁾.

Art. 68 tego rozporządzenia przewiduje, że zastępuje ono w stosunkach pomiędzy państwami członkowskimi konwencję brukselską z 1968 r., z wyjątkiem dotyczącym tych terytoriów państw członkowskich, które objęte są terytorialnym zakresem zastosowania tejże konwencji i które na podstawie art. 355 TFUE wyłączone są z zakresu rozporządzenia.

Rozporządzenie ma zastosowanie w sprawach cywilnych i handlowych, niezależnie od rodzaju sądu, ale nie rozszerza odpowiedzialności państwa na działania lub zaniechania w wykonywaniu władzy publicznej.

SEKCJA 3: UPOWAŻNIENIA

16. W jakich przypadkach podmioty unijne mogą wystąpić o upoważnienie na podstawie art. 5 akapit drugi statusu blokującego?

Przepisy art. 5 akapit drugi statusu blokującego umożliwiają podmiotom unijnym występowanie o upoważnienie do zastosowania się do wymienionego prawodawstwa eksterytorialnego w przypadku, gdy brak takiego zastosowania się poważnie naruszyłby interesy ich samych lub Unii.

⁽¹⁾ Tekst dotyczy konwencji z 1968 r.; odniesienie to należy jednak rozumieć jako odniesienie do zastępującej ją konwencji z 2007 r.: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:22007A1221\(03\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:22007A1221(03))

⁽²⁾ Dz.U. L 351 z 20.12.2012, s. 1.

Choć w statusie blokującym nie określono, co oznacza „poważne naruszenie” interesów, oczywiste jest, że nie każda uciążliwość lub szkoda ponoszona przez podmioty unijne uprawnia je do uzyskania upoważnienia. Wynika to z faktu, że Unia nie akceptuje, by wymienione prawodawstwo eksterytorialne regulowało postępowanie podmiotów unijnych na jej terytorium, i taka możliwość dopuszczana jest tylko w wyjątkowych przypadkach.

Jak wyjaśniono w motywie 9 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/1101⁽¹⁾, wnioski o upoważnienie są uzasadnione wówczas, gdy zachowanie wnioskodawcy, jakie ma on zamiar przyjąć, opiera się na wymienionym prawodawstwie eksterytorialnym lub z niego wynika. Do wnioskodawcy należy ustalenie, czy tak jest. Procedura upoważnień nie powinna być wykorzystywana przez podmioty unijne do uzyskiwania od Komisji tak zwanych „pism o braku zastrzeżeń” lub potwierdzenia, że ich decyzje biznesowe są zgodne z przepisami statusu blokującego. Więcej informacji na temat decyzji biznesowych w kontekście statusu blokującego można znaleźć w pytaniu 5.

17. Co podmioty unijne muszą udowodnić w celu uzyskania upoważnienia?

Zgodnie z art. 3 ust. 2 i 3 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2018/1101 podmioty unijne występujące o upoważnienie muszą co najmniej wyjaśnić, do którego przepisu wymienionego prawodawstwa eksterytorialnego musiałyby się zastosować i jakie dokładnie zachowanie mają zamiar przyjąć. Muszą oni wykazać dlaczego i w jaki sposób brak zastosowania się do wymienionego prawodawstwa eksterytorialnego spowodowałby poważne naruszenie interesów ich samych lub interesów Unii, co uzasadniałoby konieczność odstąpienia w szczególnych i należycie uzasadnionych przypadkach od zasady narzuconej przez status blokujący. Należy przedstawić odpowiednie dowody. Jakie dowody są odpowiednie zależą będzie od specyfiki danej sprawy. Komisja rozważy jednak, w oparciu o zdobyte doświadczenia, czy należy opracować wzory lub listy kontrolne dotyczące przedstawienia dowodów na poparcie najczęściej stosowanych uzasadnień.

Wniosek o upoważnienie może być składany indywidualnie lub wspólnie przez kilka podmiotów unijnych, pod warunkiem że ich interesy są wystarczająco jednorodne. Wnioski grupowe muszą jednak umożliwiać dokonanie przez Komisję indywidualnej oceny, czy brak zastosowania się do wymienionego prawodawstwa eksterytorialnego spowodowałby poważne naruszenie indywidualnych interesów każdego z wnioskodawców lub interesów Unii.

18. Kto może upoważnić podmioty unijne do zastosowania się do wymienionego prawodawstwa eksterytorialnego? Na czym polega udział państw członkowskich?

Zgodnie z art. 5 akapit drugi, art. 7 lit. b) i art. 8 Komisja udziela takich upoważnień przy wsparciu Komitetu ds. Prawodawstwa o Charakterze Eksterytorialnym. Upoważnienia udzielane są w oparciu o kryteria ustanawiane w taki sam sposób. Kryteria te zostały określone w rozporządzeniu wykonawczym (UE) 2018/1101. Komisja dokonywać będzie przeglądu tych kryteriów. Jeżeli, w oparciu o doświadczenia zdobyte podczas rozpatrywania wniosków o upoważnienie, Komisja uzna, że konieczne są zmiany, podejmie właściwe środki.

W skład Komitetu ds. Prawodawstwa o Charakterze Eksterytorialnym wchodzi przedstawiciele każdego państwa członkowskiego; pomaga on Komisji w wykonywaniu jej zadań związanych z upoważnieniami w ramach procedury nazywanej „komitologią”.

Zgodnie z art. 3 ust. 5 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2018/1101 niezwłocznie po otrzymaniu wniosku o upoważnienie Komisja informuje o tym fakcie Komitet ds. Prawodawstwa o Charakterze Eksterytorialnym.

19. W jaki sposób podmioty unijne mogą występować o upoważnienie i jak długo trzeba czekać na odpowiedź Komisji Europejskiej?

Wnioski o upoważnienie należy składać do Komisji na piśmie, pocztą (na adres: European Commission, Service for Foreign Policy Instruments EEAS 07/99, 1049 Brussels, Belgia) lub drogą elektroniczną (EC-AUTHORISATIONS-BLOCKING-REG@ec.europa.eu).

Komisja dołoży wszelkich starań w celu jak najszybszego rozpatrzenia wniosków i udzielenia odpowiedzi wnioskodawcom, jednak czas potrzebny na te czynności będzie zależał od szeregu czynników, takich jak złożoność sprawy, kompletność wniosku i przedstawione dowody, terminowe reagowanie wnioskodawcy na dodatkowe wnioski Komisji, ilość otrzymanych wniosków, czas potrzebny Komitetowi ds. Prawodawstwa o Charakterze Eksterytorialnym na wydanie opinii w danej sprawie lub potrzeba tłumaczeń.

20. Jakie są skutki upoważnienia?

Wniosek o upoważnienie nie ma skutku zawieszającego. Upoważnienie w formie decyzji wykonawczej Komisji staje się skuteczne z dniem notyfikacji decyzji wnioskodawcy. W międzyczasie podmioty unijne zobowiązane są stosować status blokujący.

⁽¹⁾ Dz.U. L 199 I z 7.8.2018, s. 7.

SEKCJA 4: POZOSTAŁE KWESTIE**21. Jaka jest sytuacja unijnych jednostek zależnych spółek amerykańskich oraz jednostek zależnych spółek unijnych w USA?**

Istnieją zasadniczo trzy sytuacje, które należy rozpatrywać oddzielnie.

Jeżeli unijne jednostki zależne spółek amerykańskich są utworzone zgodnie z prawem państwa członkowskiego i mają swoją siedzibę statutową, zarząd lub główne miejsce prowadzenia działalności na terenie Unii, uznaje się je za podmioty unijne. Oznacza to, że korzystają one ze wszystkich praw i podlegają wszystkim zobowiązaniom wynikającym z prawa Unii, w tym statusowi blokującemu.

Oddziały spółek amerykańskich w UE nie są objęte zakresem poprzedniego akapitu, ponieważ nie posiadają odrębnej od swojej spółki dominującej osobowości prawnej. Nie są one uznawane za podmioty unijne. Z tego względu nie podlegają one statusowi blokującemu.

Jednostki zależne spółek unijnych w USA podlegają przepisom prawa, zgodnie z którym zostały zarejestrowane, czyli z reguły przepisom prawa amerykańskiego. Z tego względu nie są one uznawane za podmioty unijne i nie podlegają statusowi blokującemu. Podmiotem unijnym jest jednak ich spółka dominująca zarejestrowana w Unii i jako taka podlega ona przepisom statusu blokującego.

22. Czy obywatele UE mający miejsce zamieszkania poza terytorium UE, w tym w USA, podlegają przepisom statusu blokującego?

Tak, obywatele państwa członkowskiego z siedzibą poza Unią podlegają przepisom statusu blokującego (zob. pytanie 2).

23. Czy podmioty unijne mogą występować do Stanów Zjednoczonych o wydanie zezwolenia na zwolnienie z konieczności zastosowania się do wymienionego prawodawstwa eksterytorialnego?

Nie. Występowanie do władz amerykańskich z wnioskiem o indywidualne zezwolenie na odstępstwo/zwolnienie z konieczności zastosowania się do wymienionego prawodawstwa eksterytorialnego byłoby jednoznaczne z zastosowaniem się do tego ostatniego. Z konieczności implikowałoby to bowiem uznanie jurysdykcji amerykańskiej w odniesieniu do podmiotów unijnych, które powinny podlegać jurysdykcji UE/państw członkowskich.

Podmioty unijne mogą jednak zwrócić się do Komisji o udzielenie upoważnienia do wystąpienia o takie zezwolenie do władz USA zgodnie z przepisami art. 5 akapit drugi statusu blokującego.

Za zastosowanie się do wymienionego prawodawstwa eksterytorialnego Komisja nie uznaje jednakże zwykłego prowadzenia rozmów z władzami USA w celu ustalenia przez podmioty unijne dokładnego zakresu takiego prawodawstwa, tego, jak mogłoby ono wpłynąć na podmioty unijne, a także tego, czy niezastosowanie się do niego poważnie naruszyłoby ich interesy w rozumieniu art. 5 akapit drugi. Tego rodzaju rozmowy mogą poprzedzać złożenie do Komisji przez podmioty unijne wniosku o upoważnienie zgodnie z cytowanym powyżej artykułem i nie ma potrzeby uzyskania zgody do ich przeprowadzenia.
